

Verdringen honingbijen de wilde bijen?

Al enige tijd vindt een discussie plaats over de negatieve invloed die honingbijen op het voorkomen van wilde bijen zouden hebben; beiden voeden zich immers met stuifmeel en nectar van bloeiende planten*. Men gaat er daarbij vanuit dat honingbijen - in het bijzonder tegenover solitair levende wilde bijen - in hun concurrentiestrijd in het voordeel zijn omdat zij niet alleen in grote gemeenschappen leven maar bovendien met behulp van hun bijentaal soortgenoten kunnen meedelen waar de beste voedselplekken zijn te vinden. Omdat in de laatste jaren wilde bijen in toenemende mate zeldzamer worden, heeft de mening postgevat dat de honingbijen voor deze ontwikkeling medeverantwoordelijk zijn en daarom zo mogelijk de toegang tot natuurgebieden ontzegd moet worden.

Twee medewerkers van het instituut voor landbouw-ecologie van de universiteit van Göttingen wilden wel eens weten hoe dat nu werkelijk zit. Na uitgebreid veldonderzoek stelden ze vast dat wilde bijen en honingbijen ten dele dezelfde plantensoorten als voedselbron benutten. Ongeveer 45 procent van het voedsel dat zowel door de honingbijen als de wilde bijen verzameld wordt, is afkomstig van dezelfde planten. Er werd geen correlatie gevonden tussen het aantal soorten en de hoeveelheid wilde bijen en het aantal bijenvolken in de omgeving. De stelling dat wilde bijen door honingbijen verdrongen worden is niet houdbaar, is de slotconclusie van de onderzoekers, tenminste zolang een bepaalde dichtheid van bijenvolken niet overschreden wordt. Er moeten volgens deze wetenschappers andere factoren zijn die de achteruitgang van de wilde bijen veroorzaken, zoals de toenemende druk op hun leefomgeving. (*Schweizerische Bienen-Zeitung* 123(6) (2000))

Nu ook varroamijt in Nieuw-Zeeland

In de september-VH&V meldde ik u dat de Nieuw-Zeelandse imkers tot hun grote vreugde toestemming hadden gekregen pakketbijen te exporteren naar het Verenigd Koninkrijk. Die vreugde blijkt echter maar van korte duur geweest te zijn. Reden: de varroamijt! Die is namelijk sinds kort ook in Nieuw-Zeeland, en wel in South Auckland, gevonden. En dat ondanks het feit dat al veertig jaar lang alle bijenimport naar dat land verboden was. Waarschijnlijk zijn er, net als indertijd in Groot-Brittannië, bijenzwermen als verstekelingen in scheepscontainers het land binnengekomen. Onmiddellijk heeft de Nieuw-

Zeelandse regering voorlopig alle export naar Canada, Korea en Europa verboden. Dat was geen gemakkelijk besluit; in 1999 werden nog 17.500 kunstzwermen van 1 kg uitgevoerd. Ondertussen zijn in het hele land 37 teams koortsachtig alle bijenvolken aan het onderzoeken. Binnen een maand had men al 28.000 volken in 1.500 imkersbedrijven aan een diagnostische toets (Apistan) onderworpen. 1.500 volken waren inmiddels al besmet. In Nieuw-Zeeland wordt veel gereisd met de volken. Men gebruikt ze vooral voor de bestuiving van kiwivruchten. (*ADIZ* 2000(6))

Een bijenvolk met twee moeren

Dat twee koninginnen die in één volk bij elkaar gebracht zijn, elkaar soms goed kunnen verdragen, is zeker geen onbekend verschijnsel in de imkerswereld. In het *Deutsches Bienen-Journal* (2000(6)) vertelt een imker over zijn recente ervaring daarmee. Op 3 april 1999 verenigde hij (met de krantenmethode) twee middelmatig sterke carnica volken; de moertjes waren respectievelijk geel en rood gemerkt. Hij rekende er op dat de beste koningin de strijd zou winnen. Tot zijn verbazing constateerde hij bij een inspectie op 3 mei dat beide moertjes op een en dezelfde raat rondwandelden. Weer twee weken later zag hij eitjes, larven, gesloten broed en de koninginnen op verschillende raten. Half juni zag hij ze weer gezusterlijk op een raat. Het volk ontwikkelde zich voorspoedig. Omdat hij inmiddels jonge aan de leg zijnde koninginnen had gekweekt, besloot de imker toch maar de twee oude zusjes te verwisselen voor een jonge moeder. Hij deed daartoe de gele en rode moeder gezamenlijk in een moerkooitje dat eerst 24 uur in het volk gehangen werd alvorens ze te verwisselen voor de opvolgster die daarna voor een prima volk zorgde. Het artikel was vergezeld van enkele prachtige (kleuren)foto's waarop je de verdraagzame moertjes elkaar 'liefkozend' zag bejegenen. Jammer dat we die foto's niet in BIJEN kunnen afdrucken.

* Zie o.m. in *Bijen*, 7(10): 265-269 (1998) het artikel van Arie Koster 'Honingbijen en wilde bijen zijn concurrenten'.